

SNI munkacsoport szakmai javaslatainak bemutatása

Beszámoló

Időpont: 2026. október 22. 13.00

Helyszín: Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium

2026. október 22-én az Oktatási és Gyermekügyi Minisztériumban részt vettünk a közoktatási államtitkár által létrehozott SNI Szakértői Munkacsoport szakmai egyeztetésén. A megbeszélésen megismerhettük a munkacsoport eddigi tevékenységét és szakmai javaslatait, majd lehetőségünk nyílt azok közös megvitatására.

Az **SNI Szakértői Munkacsoport** vezetője dr. habil. Perlusz Andrea gyógypedagógus, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának habilitált főiskolai tanára. Tagjai dr. Havasi Ágnes, az Autizmus Alapítvány pedagógiai, módszertani szakértője; Jenei Andrea gyógypedagógus, a Józsefvárosi EGYMI főigazgatója; dr. Kiss László gyógypedagógus, jogász, az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium szakszolgálati és gyógypedagógiai referense; Matolcsi Zsuzsa pedagógus, a Ginkó Ház vezetője, mentorszülő; valamint Szigethi Zsófia gyógypedagógus, az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium munkatársa, a Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Karának tanársegédje, doktorjelölt. A munkacsoporthoz Horváth Marianna és Sőregné Damjanovics-Baán Fruzsina szakképzési szakreferensek is csatlakoztak.

A Nemzeti Pedagógus Kart Dr. Szigeti Mónika Veronika, a Pedagógiai Szakszolgálat tagozat elnöke, a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat főigazgatója; Vargáné Lenkovics Tünde országos elnökségi tag, a Mezőzombori Kölcsey Ferenc Általános Iskola igazgatója, valamint Kart Kovács Andrea országos elnökségi tag, a Nagykáta Járási Óvoda, Általános Iskola és EGYMI főigazgatója képviselte. Így a pedagógiai szakszolgálat, az EGYMI és a többségi intézmények oldaláról is be tudtuk kapcsolni a mindennapi feladatellátás tapasztalatait a szakmai párbeszédbe. A bemutatást követően csoportmunkában dolgoztuk fel a javaslatokat, áttekintve azok erősségeit, a megvalósítás során várható nehézségeket és a lehetséges megoldásokat.

A munkacsoport javaslatai arra az alapvetésre épülnek, hogy minden gyermeknek joga van a képességei kibontakoztatását segítő, saját szükségleteihez igazodó neveléshez-oktatáshoz. Ennek megvalósításához az intézmények számára biztosítani kell a szükséges szakmai tudást, időt, támogatást és eszközöket. A befogadó nevelés feltétele olyan biztonságos, elfogadó intézményi környezet kialakítása, amelyben minden gyermek megtalálja a helyét, részt vehet a közös tevékenységekben, és megkapja a fejlődéséhez szükséges segítséget. Ez az intézmény egészének közös felelőssége, amelyben a pedagógusok, gyógypedagógusok, szülők és más szakemberek együttműködésének meghatározó szerepe van.

A bemutatott adatok szerint a 2025/2026-os tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók száma a köznevelésben meghaladta a 96 ezer főt, mintegy 71%-uk integrált nevelésben-oktatásban vett részt. Ez is rámutat arra, hogy a többségi intézmények szakmai támogatása és az együttnevelés feltételeinek javítása kiemelt figyelmet igényel.

A szakmai együttműködés erősítése érdekében a munkacsoport javasolja a rehabilitáció, rehabilitáció fogalmának bővítését. Ennek értelmében a gyermek egyéni szükségleteire épülő foglalkozások mellett a többségi pedagógussal közösen vezetett foglalkozás, tanóra, valamint a szakmai konzultáció is az ellátás részét képezné. Ehhez kapcsolódó javaslat, hogy a többségi intézményekben dolgozó gyógypedagógusok és az utazó gyógypedagógusok neveléssel-oktatással lekötött heti óraszámából két óra a többségi pedagógusokkal végzett közös szakmai munkát szolgálja. Ez lehetőséget biztosítana a közös tervezésre, a gyermek szükségleteihez igazodó környezet kialakítására, az esetmegbeszélésre és a kéttanáros óravezetésre.

A javaslat célja, hogy a gyógypedagógiai segítség a mindennapi óvodai és tanórai tevékenységekben is közvetlenül jelen legyen. Ehhez a szülők megfelelő tájékoztatása is szükséges, hogy lássák és értsék: a gyermekkel foglalkozó szakemberek összehangolt munkája szintén gyermekük fejlődését, eredményesebb részvételét segíti.

Az együttnevelés feltételeihez kapcsolódóan hangsúlyt kapott a számított csoport- és osztálylétszámra vonatkozó előírások következetes betartása. A bemutatott anyag kiemelte, hogy az SNI gyermekeket, tanulókat a vonatkozó előírások szerint két vagy három főként kell figyelembe venni a létszám meghatározásakor. A munkacsoport szükségesnek tartja, hogy valamennyi fenntartó figyelmét felhívják e szabályok betartására, akár államtitkári körlevél formájában is. A megfelelő csoport- és osztálylétszám ugyanis az egyéni szükségletekhez igazodó pedagógiai munka egyik alapvető feltétele.

A szakmai műhely keretében létrejövő egyeztetésen szó esett az utazó gyógypedagógiai ellátás párhuzamos adminisztrációjáról is. A bemutatott tapasztalatok szerint egyes kollégák több intézmény naplójában, esetenként öt-tíz naplóban, emellett az EGYMI saját nyilvántartásában is rögzítik az ellátást. A javaslat a KIR és a KRÉTA rendszerének összehangolásával teremtené meg annak lehetőségét, hogy az utazó gyógypedagógusnak elegendő legyen egyetlen naplóban vezetnie a foglalkozásokat, és a szülők számára is biztosított legyen a hozzáférés. Ennek egyik eleme az ellátott gyermekek, tanulók adatainak megfelelő rögzítése a KIR személyi nyilvántartásában. A változtatás célja a többszörös adatrögzítés megszüntetése, az adminisztráció egyszerűsítése és az ellátás pontosabb nyomon követése.

A szakértői vélemények gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban a munkacsoport hangsúlyozta, hogy a bennük megfogalmazott javaslatoknak be kell épülniük a gyermekkel foglalkozó pedagógusok mindennapi munkájába. Ennek érdekében az ellátó gyógypedagógus a szakértői vélemény „javaslatok” részét eljuttatná az óvodai csoport vezetőjének, illetve az osztályfőnöknek, aki azt továbbítaná valamennyi érintett pedagógus számára. Ez segítené, hogy a gyermekkel foglalkozó kollégák ismerjék és alkalmazzák a szükséges pedagógiai eljárásokat, továbbá figyelembe vegyék a gyermek számára biztosítandó kedvezményeket és mentességeket.

Ehhez szorosan kapcsolódik az SNI irányelvek megismerésének és alkalmazásának kérdése. A munkacsoport azt javasolja, hogy minden integráló intézményben a teljes nevelőtestület részvételével, tanítás nélküli munkanap vagy nevelési értekezlet keretében dolgozzák fel az irányelveket. A közös szakmai gondolkodás lehetőséget adna a felmerülő kérdések tisztázására és az intézményi feladatok átgondolására is.

A rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások időpontjának meghatározásakor a gyermek állapotának, szükségleteinek és terhelhetőségének kell meghatározónak lennie. A tanítás utáni időszakban a gyermek gyakran már fáradt, ami csökkentheti a fejlesztés eredményességét, emellett a délutáni foglalkozások miatt kimaradhat a társaival közösen töltött szabadidős tevékenységekből. Ugyanakkor a tanórákról történő rendszeres kiemelés is nehézséget jelenthet. A munkacsoport ezért javasolja, hogy a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások egy részét a tanuló heti kötelező óraszámán belül szervezzék meg. Az időpontok meghatározása egyéni mérlegelést, a szülő, a pedagógus és a gyógypedagógus együttműködését, indokolt esetben intézményvezetői engedélyt igényel.

A munkacsoport javasolja a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek, tanuló fogalmának pontosítását. A meghatározás a halmozott fogyatékoság mellett legalább két alapvető működési terület – például a kommunikáció, a mozgás, a megismerés, az érzékelés-észlelés vagy az önkiszolgálás – súlyos vagy legsúlyosabb, testi struktúrák károsodására visszavezethető érintettségét jelölné meg feltételként, amely a gyermek működését jelentősen befolyásolja.

A javaslat pontosítaná a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény fogalmát. E megnevezés a kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat ellátó intézmények jellegét határozná meg, és a többcélú intézmények – így az EGYMI-k – nevelési-oktatási intézményegységeire is kiterjedne. Az ellátás igénybevételének alapját a szakértői bizottság szakértői véleménye jelentené.

A munkacsoport javaslata szerint a köznevelési intézménytípusok között külön nevesítve jelenne meg a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, valamint az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat.

A munkacsoport tájékoztatása szerint a következő időszakban a speciális nevelési-oktatási intézmények helyzetének áttekintése és az ott szükséges változtatások megfogalmazása kerül előtérbe. A speciális iskolák problématerképének megvitatását követően további javaslatok készülnek, majd az egyes intézménytípusokra vonatkozó közép- és hosszú távú szakmai irányok meghatározását is tervezik.

A Nemzeti Pedagógus Kar fontosnak tartja, hogy ebben a munkában az együttnevelésben és a speciális intézményi ellátásban dolgozó kollégák tapasztalatai egyaránt hangsúlyt kapjanak. A mindennapi gyakorlatból jól látjuk, hogy a szakmai célok megvalósításához megfelelő szakember-ellátottságra, az együttműködéshez biztosított időre és megfelelő intézményi feltételekre van szükség.

A bemutatott javaslatokat a munkacsoport a visszajelzések alapján tovább pontosítja. Az ismertetett elképzelések tehát a szakmai előkészítés részét képezik, elfogadott szabályozási változásról egyelőre nincs szó.

Kovács Andrea
gyógypedagógus, országos elnökségi tag